

[Morten Lange.]

dér fik startet; jeg har i hvert fald ikke set noget optog hernede i dag, der har krævet, at beløbet skulle sættes op. Det er helt klart, at det kan tinget efterhånden godt finde ud af selv.

Jeg vil imidlertid gøre opmærksom på, at den temmelig store forhøjelse, der er sket siden 1952, nemlig fra 2 mill. kr. op til 6 mill. kr., formodentlig ikke er nogen reel forhøjelse, hvis man sammenligner den dels med prisniveauet, dels med antallet af videnskabeligt arbejdende mennesker i Danmark i dag. Jeg vil faktisk tro, at summen 6 mill. kr., som nu foreslås set i forhold til de to nævnte faktorer, nærmest vil vise sig at være mindre end 2 mill. kr. dengang.

Når jeg denne gang ikke skal ærgre den højtærede kulturminister med at foreslå et større beløb eller i hvert fald fremsætte bemærkninger til den effekt, er det, fordi det arbejdspresset, som i dag ved undervisning og på anden måde hviler på næsten alle forskere og videnskabsmænd, er af en sådan art, at man er langt, langt mere tilbageholdende med at sætte nye og fristende projekter i gang. Der er en sådan binding af videnskabelig arbejdskraft til at klare dagen og vejen på laboratorier, at man meget mere end før bliver nødt til at overveje: har vi tid til at sætte dette i gang? Kan det overhovedet lade sig gøre? Derfor tror jeg, at summen 6 mill. kr. så nogenlunde kan strække til, når man tager hensyn til de andre muligheder for at skaffe støtte, som findes. Dansk forskning har i dag langt fra de samme vilkår som i 1952, og det er i dag først og fremmest et stort problem på ethvert laboratorium, om man overhovedet tør sætte et stykke forskningsarbejde i gang, om man for tiden kan klare det med det pres, der i øvrigt ligger på laboratoriet. Dertil kan komme vanskeligheder ved at skaffe den fornødne assistance. En meget stor del af midlerne har tit været anvendt til fondslønnet assistance, og en fondslønnet assistent er i dag ikke en, man bare lige fløjter efter; det er en nådessag eller en stor lykke, hvis man finder en sådan inden for mange af de fagområder, hvorfra der i øjeblikket kommer ansøgninger.

Derfor kan jeg måske meget mod min sædvanlige vane i den slags sager erklære mig nogenlunde tilfreds med summen. Jeg

tror dog ikke, der vil være nogen grund til at forvente, at der skal kunne oparbejdes et reservefond, og jeg ville også anse det for ganske urimeligt at gøre det. Hvorfor i alverdens riger og lande skal vi have særlige fonds af den type? Der kan bruges de penge, som der er rimelige ansøgninger til, og resten af midlerne kan overføres til næste år, hvis der er nogen rest. Jeg har på fornemmelsen, at jungletrommerne nok skal gå temmelig hurtigt. De herrer, der uddeler, og de, der bruger, sidder så tilpas nær hinanden, at hvis der noget sted findes et overskud af arbejdskraft til at løse en rimelig opgave, skal der også nok komme en ansøgning.

De bemærkninger, der er fremsat om, at man burde sikre den stakkels fondsbestyrelse mod fristelser, som kan opstå ved, at man eventuelt giver dem for mange penge mellem hænder, kan man efter min mening se på med overordentlig stor sindsro. Jeg ved med sikkerhed fra alle de fonds, jeg har hørt om og har haft med at gøre, at man med suveræn foragt afviser, hvad man kan kalde uværdige ansøgninger, uanset om der er aldrig så mange penge tilovers, for man ved, at én gang anerkendt skal disse tvivlsomme sager nok dukke op igen; hvis de så har fået støtte før, vil det være dobbelt vanskeligt at slippe fri for det skelet, man i så fald har i klædeskabet — som englænderne siger. Om ikke af anden grund så af hensyn til selvbeskyttelse skal man nok lade være at falde for fristelsen.

Det er beklageligt, at den højtærede kulturminister kun har en del af sin tidligere ressort vedrørende forskning; ellers ville jeg benytte lejligheden til at spørge, hvorledes det går med den stipendiatordning, der i længere tid har været på tale. Jeg kan godt sige så meget som, at min anerkendelse af de 6 mill. kr. nok er betinget af, at vi ret snart får en stipendiatordning gennemført. Ellers bryder det rekrutteringssystem sammen, som er betingelsen for, at et selv nok så stort beløb vil få betydning. For de 6 mill. kr. kan vi ikke klare et rekrutteringssystem, og uden det vil videnskabsfondet snart vise sig at være kommet ud at svømme på temmelig stormfuldt vand.

Vi kan tilsige velvillig behandling, naturligvis, og der er ikke fra vor side større rettelser undervejs. Vi kan denne gang